

SANTIAGO

Saludo

¹ Núa, Santiago, yái Dios yàasu wenàiwica íibaidéerica irípiná, Wáiwacali Jesucristo yàasu wenàiwicaca nacái núa. Nuwàwalicué pía, píacué doce namanùbaca Israel itaquénáinámi nàawiría icàlàlièyéicawa macái cáli íinata.

La sabiduría que viene de Dios

² Píacué nuénánáica, iwàwacutácué casímáica piicáca yái piùwichàanácawa macái yùuwichàacáisi íiwitáaná iyú. ³ Píalíacáinácuéwa piùwichàacaalíwa Dios irípiná peebáidacáiná Dios, yásí péewáidacuéwa pìidenìacaténá yùuwichàacáisi matuíbanáiri iyú, cachàiníiri píiwitáise yáapichacuéwa. ⁴ Quéwa píalímáidacué pìidenìaca piùwichàanáwa mamáalàacata matuíbanáiri iyú cachàiníwanái cachàinícaténácué píiwitáise Dios ìwali. Yásí píalímácué pimànica macáita càide iyúwa Dios iwàwáaná.

⁵ Aibacaalí péenácué càmlíri yáalíawa cayába càinácaalí iwàwacutáaná imànica ìyacaténá machacàníiri iyú, yá iwàwacutá isutáca yáawawa Dios íicha imàacáanápiná cáalíacáicani, yásí Dios imàaca cáalíacáicani. Càmicáiná Dios imáisanla wáicha wáalíacáica, néese imàacacué walí manuísíwatani, càmita nacái icuísá íichawa wía wasutácaalí íicha imàacáanápiná caalíacáica wía. ⁶ Quéwa iwàwacutá manuíca wáináidaca wawàwawa Dios ìwali wasutácaalí íicha imàacáanápiná cáalíacáica wía. Cawinácaalí wenàiwica càmlíríca

manuí íináidaca iwàwawa Dios ìwali, càmita yáalimá yeebáida Dios tàì íiméeri iyú, néese iméeràacawa méetàuculé Dios íicha. Càicanide iyúwa màladàca manuíri úni ìwali, cáuli itéeri abéemàalé, néese yèepùacawa abéemàa iwéré àniwa. ⁷ Yái íináidéericawa càì, càmita Wáiwacali imàacapíná cáalíacáicani. ⁸ Càmita Dios imànipíná írí cayábéeri yácáiná yái wenàiwica éeruíríca ííwítáise íináidacawa abéeri wawàsi ìwali siùcatái, néese táwìchanáami íináidacawa áiba wawàsi ìwali àniwa, yá càmita yáalimá ìyaca machacàníri iyú macái èeri imanùbaca.

⁹ Catúulécánacaalí áiba wenàiwica, yá iwàwacutá casíimáica iwàwa Dioscáiná iicácani càiride iyúwa cáimiétacanéeri. ¹⁰ Càasucaalí áiba wenàiwica, yá iwàwacutá nacái casíimáica iwàwa càmicáiná cayába Dios iicácani yàasu cawèníri ìwalíise. Níacáiná macái càasuíyéi wenàiwicaca nadènìlaca malééná èeri nàyacaténá cháì èeri írìcu, càide iyúwa macái wenàiwica. Càica níade iyúwa ííwinási ibàlùacaalíwa masicái yèewi manacúalibàa, càmfíríca ìya càiripínáta. Càita nacái càmita càasuíyéi idècunìawa cháì èeri írìcu càiripínáta. ¹¹ Eeri imusúacaalíwa, yá ùuleca máiní. Yá chuìca yái masicáica, néese ííwiná nacái icaláacawa. Yá imáalàacawa cayábéeri iicácanáwa. Càita nacái càasuíri yéetápináwa, idècunitàacá imànica ìyaca yàasu wawàsiwa yeedácaténá íríwa plata mamáalàacata.

Pruebas y tentaciones

¹² Aibaalí wawàwacaalí wamànica wabáyawanáwa, quéwa càmicaalí càì wamàni, yásí casíimáica wawàwa manuísíwata. Wadécánáami

wáasáidaca càmita wawènúada wáiwitáisewa Dios íicha, yásí Dios yàaca walí wacáuca càmliri imáalàawa càide iyúwaté Dios icàlidáaná cáimiétacanéri iyúni yàanápíná nacáuca càmliri imáalàawa macáita cáininéeyéica iicáca Dios.

¹³ Piwàwacaalícué pimànica pibáyawanáwa, picácué pínáidawa Dios yáalimáidáaná pía pimànínapínácué pibáyawanáwa. Canácatáita

Dios iwàwa imànica ibáyawanáwa, càita nacái canácatáita yáalimáida wenàiwica namànínapíná nabáyawanáwa.

¹⁴ Néese píiwitáise báawéeri, yácata imáidéerica pía, yáalimáida nacái pía, néese idacùaca pía àta máinícataléta piwàwaca pimànica pibáyawanáwa.

¹⁵ Néese máinicáiná piwàwaca pimànica pibáyawanáwa, íná pimànica pibáyawanáwa. Pimànicaalí piacawa pibáyawanáwa mamáalàacata àta péetácatalétawa, yásí piwàlùacawa iriculé yái yéetácáisi càmlirica imáalàawa méetàuculé Dios íicha càiripínáta.

¹⁶ Píacué nuénánái cáininéeyéica nuicáca. Picácué píima Dios idéCasa itàanica piri piwàwalícuése piwàwacaténásacué pimànica pibáyawanáwa.

¹⁷ Macáita yái cayábéerica wadènièrica, Dios yái iyéerica chènuniré, idéca imàacaca walíni, yái Wáaniri Dios idàbéericaté camalási chènuníséeyéi, níái èeri, quéri, dùlupùta nacái. Quéwa yái

Wáaniri Dios càmlirita càide iyúwa èeri lyáaná, yái èeri iwènuéricawa yàacawa, càmliri nacái icàna cayába càiripínáta. Néese Wáaniri Dios

canácatáita iwènúada íiwitáisewa áiba íiwitáisesi ìwali. ¹⁸ Dios idéca yàaca wacáuca càmliri imáalàawa weebáidacaalíte báisíiri tàacáisi. Càité Dios imànica càide iyúwaté iwàwáaná, yéewanápíná Dios

yéenibeca wía, cayábéeyéi áiba wawàsi íicha macáita Dios idàbéericaté cháí èeri irìcu.

La verdadera religión

¹⁹ Iná piwàwalicué cayábani, piacué nuénánái cáininéeyéica nuicáca: Macáitacué pía iwàwacutácué péemìaca cáaliacáiri iyúni áibanái itàanícaalícué píapicha, yéewáidacaalí nacáicué pía. Néese píináidacuéwa cayába ipíchawáise pitàaníca. Picácué nacái calúa pía ráunamáita. ²⁰ Cawinácaalí caluérica íiwitáise, càmita yáalimá imànica càide iyúwa Dios iwàwáaná. ²¹ Iná pimàacacué píichawa casaquèeri píiwitáisecawa, yá nacái pibáyawaná manuúricawa. Néese peebáidacué yái tàacáisi báisírira píiwitáise cayábéeri iyúwa, yái tàacáisi néewáidéericuéca iyú pía; peebáidacaalícué yái tàacásica, yásí Jesucristo iwàsàacué píawa Dios yàasu yùuwichàacáisi íicha.

²² Báisíta iwàwacutácué péemìaca yái tàacásica, quéwa péemìacaalícaíta meedáni, néese càmicaalícué pimàni càide iyúwa íimáaná, yá pichìwáidacáitacué píawawa meedá. Piyúunáidacuéca cayábaca Dios iicáca píiwitáise, quéwa báawaca iicácué píiwitáise. ²³ Aibacaalí yéemìacáita Dios itàacái, néese càmita imàni càide iyúwa íimáaná, càicanide iyúwa wenàiwica iicácaalí inàniwa chapúaliculé.

²⁴ Yá iicáca yáawawa chapúaliculé. Néese iwènúacanacáitawa chapúa íicha, yá iimáichaca caquialéta càinácaalí iicácanáwa, ínà càmita ichùnà yáawawa. ²⁵ Weebáidacaalí Dios itàacái cayábéeri, yásí Dios ichuidaca wáicha wabáyawaná yéewanápiná càmita quirínama iwàwacutá wamànica càide iyúwa wabáyawaná ichùullianá wía, Dios itàacáicáiná imáisanìaca wamànica

wabáyawanáwa, quéwa yàalàaca wía wamànicaténá cayábéeri. Iná yéewa càmicaalí waimáicha Dios itàacái, wamànicaalí nacái càide iyúwa ímáaná, yá casímáica Dios imànica wawàwa ìwali yái wamàníríca.

²⁶ Picàlidacaalícué piináwanáwa peebáidáanása Dios itàacái, quéwa càmitacué píalimá picùaca pinùmawa ipíchaná pitàaníca báawéeri iyú, yá pichìwáidacáitacué píawawa, canáca iwèni nacái yái picàlidáanáca peebáidáanáscué Dios itàacái. Piyúunáidacuéca cayábaca Dios iicáca píiwitáise, quéwa báawaca meedá iicácué píiwitáise.

²⁷ Piwàwacaalícué píasáidaca Wáaniri Dios írí peebáidáaná itàacái báisíiri iyú, yá pimànicuè cà: Piyúudàacué sùmanái canéeyéica isèenái, nía nacái inanái inìrimi yéetèeyéimicawa íicha ipíchaná nàuwichàacawa. Picácué nacái pimàni pibáyawanáwa càide iyúwa áibanái èeri mìnánái imàníná.

2

Advertencia contra la discriminación

¹ Píacué nuénánáica, yeebáidéeyéica Wáiwacali Jesucristo itàacái, yái cachàiníríca íiwitáise, icànéeérica mèlumèluíri iyú, yá nacái icuèrica macáita cáimiétacanéeri iyú Dios yáapícha. Picácué piicá abéeri wenàiwica íiwitáaná iyúwa cayábéeri áibanái íicha, néese cáininácué piicáca macái wenàiwica abédanamata. ² Piwacáidáyacatáicawa píacaténácué Dios icàaluíníná, néese áiba càasuúri iwàlùacaalíwa pèewiré idènièrica anillo oro yáawamíyéita, ibàlewa cawèníri nacái. Yáta nacái áiba catúulécaneéri iwàlùacaalíwa, idènièrica ibàlewa

éewisàimi, báawéeri meedá. ³ Néese, càmitacué pimàni cayábéeri, pitàidacaalícué cayábani yái idènièrica ibàlewa cayábéeri, yá nacái pímacuéca irí: “Píawinawa cháí cayábéeri yàalubáisi íinata”, quéwa pímacuéca catúulécanéeri irí: “Pibàlùawa alé, càmicaalí nacái piwàwa pibàlùacawa alé, yá píawinawa alé cáli íinata”, càicuéca pidéca píimaca. ⁴ Pimànicaalícué càiri báawéeri, yá pucháibacuéca píiwitáise piyaca, càmitacué cáininá piicáyacacawa abédanamata. Yá nacái píináidacuécawa báawéeri iyú meedá, piicácaínácué càasuíri càiride iyúwa cayábéeri catúulécanéeri íicha.

⁵ Péemíacué cayábani, píacué nuénánái cáininéeyéica nuicáca: Dios idéca yeedáca yàasunáipináwa níara iyéeyéica catúulécanéeri iyú cháí èeri írìcu neebáidacaténá itàacái tàì íiméeri iyú, yéewanápiná iwasàaca nía yàasu yùuwichàacáisi íicha càide iyúwaté Dios icàlidáaná cáimiétacanéeri iyúni imàníinápiná nalí cayábéeri, macáita cáininéeyéica iicácani. ⁶ Iná, ¿cánácué máiní báawaca piicáca catúulécanéeyéi wenàiwica càiyéide iyúwa canéeyéi iwèni? ¿Cánácué pibáiniada nía? ¿Càmitasicué píalíawa càasuíyéi nàuwichàidacuéca pía, namànicué nacái pirí báawéeri needácaténácué píicha pìasu ipíchanácué nacái pidèniaca yái pimáapuèrica? Yá natécuéca pía yàcalé icuèrinánái yàatalé nacháawàacaténácué piináwaná ìwali càmicaalícué píalimá pipáyaidaca píichawa pimawèniacálecawa. ⁷ Níara càasuíyéica naicáanica Jesucristo iquíniná, natàanica nacái báawéeri iyú ìwali, yái cayábéerica íiwitáise, cáimiétacanéeri nacái, yeedéericuéca pía yàasu wenàiwicanáipináwa.

⁸ Pimànipinácué cayábéeri pimànicaalícué

machacànìiri iyú càide iyúwa Dios ichùullànácué pía, yái ichùullàcanási cachàinìirica náicha canánama íméérica: “Cáininá piicáca áibanái càide iyúwa cáinináaná piicáca píawawa”, càita iwàwacutácué pimànica áibanái irí cayábéeri.

⁹ Quéwa càmicaalícué cáininá piicáca macái wenàiwica abédanamata, yá pimànicuéca piacawa pibáyawanáwa, cabáyawanácuéca pía nacái càmicáinácué pimàni càide iyúwa Dios itàacái ichùullaná wía.

¹⁰ Cabáyawanácuéca pía, éwitacué pimànicáaníta batéwa macáita iyúwa Dios ichùullaná, càicáaníta cabáyawanácuéca pía pimànicaalícué abéeri wawàsi càmíricué Dios iwàwa pimànica. Yá cabáyawanácuéca pía iyúwa wenàiwica imàníyéica macái báawéeri íiwitáaná.

¹¹ Cabáyawanácuéca pía éwitacué pimànicáaníta abéeri wawàsi báawéeri, yácáiná abéericata yái Diosca ichùulièricaté wía càmínápiná wamàni wabáyawanáwa macái íiwitáanáta. Dios íimaca: “Picá piimá áiba wenàiwica yáapicha cà míichúaca píinusíwa, cà míirica nacái pinìrisíwa”, íimaca yái Diosca. Càita nacái Dios íimaca: “Picá pinúa wenàiwica”, íimaca. Iná éwita càmicáanítacué piimá áiba yáapicha cà míichúaca píinusíwa, cà míirica nacái pinìrisíwa, càicáaníta cabáyawanácuéca pía pinúacaalícué wenàiwica. Càmitacué pimàni càide iyúwa Dios itàacái ichùullaná wía.

¹² Weebáidacaalí Dios itàacái, yásí iwasàaca wía yàasu yùuwichàacáisi íichawa. Dios icàlidapíná waináwaná iwali, asáisi wamànicaalíté càide iyúwa itàacái íimáaná. Iná iwàwacutácué pitàanica cáalíacáiri iyú, pìyacué nacái machacànìiri iyú Dios iicápiná.

¹³ Níacáiná cawinácaalí cà míiyéica iicá áibanái

ipualé, càmitapiná Dios iicá napualé áibaalípiná yùuwichàidacaalí níawa, quéwa cawinácaalí iiquéeyéica áibanái ipualé, yásí Dios iicápiná napualé. Yá Dios iwasàapináca níawa yàasu yùuwichàacáisi íichawa.

Hechos y no palabras

¹⁴ Píacué nuénánáica, caná iwèni Dios iicáca yái picàlidáanáca peebáidáanáscué Dios càmicaalícué pimàni cayábéeri píasáidacaténácué peebáidaca Dios báisíiri iyú. Dios càmita iwasàapinácué píawa yàasu yùuwichàacáisi íichawa pisàna iyúwa meedá yái càì píimacuéca. ¹⁵ Iyacaalícué pèewi asìali càmicaalí nacái inanái, yeebáidéeyéi Dios itàacái, canácaalí nabàlepiná, canácaalí nacái nayáapiná namáapuèrica yáta èerica, yá iwàwacutácué piyúudàaca nía. ¹⁶ Néese abéeri péenácué íimacaalí nalí: “Píacuéwa cayába pìwalícué pibàlewa, pìacué piyáaca nacái piyáacaléwa cadénama”, íimacaalí nalí quéwa càmita yàa nalí yái namáapuèrica, yá canéerica iwèni meedá itàacái, càmicáiná itàacái iyúudàa nía. ¹⁷ Càita nacáicué pía: Báisícaalícué peebáidaca Dios, yá pimànipinácué áibanái irí cayábéeri. Càmicaalícué pimàni áibanái irí cayábéeri, yá píasáidacuéca càmitacué peebáida Dios báisíiri iyú.

¹⁸ Quéwa cawàwanátacué piwàwaca píimaca nulí: “Abénaméeyéi yeebáidaca Dios báisíiri iyú, éwita càmicáanáta namàni áibanái irí cayábéeri. Aibanái càmita neebáida Dios quéwa namànica áibanái irí cayábéeri”, càicué piwàwaca píimaca nulí cawàwanáta. Quéwa pidécuéca piwènúacawa. Càmitacué pínáidawa machacàníiri

iyú. Càmicaalícué pimàni áibanái irí cayábéeri, yá pidécuéca píasáidaca càmita peebáida Dios báisíri iyú. Cawinácaalí yeebáidéerica Dios báisíri iyú, yácata imànírica áibanái irí cayábéeri. ¹⁹ Pidécuéca peebáidaca òyaca abéerita Dios. Yá cayábéeriquéi peebáidáanáciuca càì, quéwa macái demonio neebáidaca nacái òyaca abéerita Dios, yá natatácawa nacalùniwa náalíacáináwa Dios yùuwichàidáanápíná níawa. Iná peebáidacaalícáita òyaca abéerita Dios, càmítacué pimàni máiníri cayábaca wawàsi demonionái íicha. ²⁰ Picáciué máiwitáise pía. Iwàwacutáciué píalíacawa, càmicaalícué pimàni cayábéeri áibanái irí, yá píasáidacuéca càmítacué peebáida Dios báisíri iyú. ²¹ Mabáyawanácaté Dios iicáca wàawirimi Abraham ìwalíse yái imànírica càide iyúwaté Dios ichùullianáni. Dios isutácaté Abraham íicha inúanápiná ìriwa, yái Isaac, Dios iwàwacáináté yáalímáidaca iicáwa Abraham asáisi yeebáidacaalí Dios tàì íiméeri iyú. Yáté achúmaca Abraham inúaca ìriwa iyúwa sacrificio Dios irípiná, quéwa Dios imáidacaté Abraham irí ipíchanaté inúaca Isaac. Abraham yeebáidacaté Dios tàì íiméeri iyú, iná mabáyawanáca Dios iicácani. ²² Abraham yeebáidacaté Dios, imànicaté nacái càide iyúwaté Dios ichùullianáni. Càité nacái Abraham yáasáidaca yeebáidacaté Dios tàì íiméeri iyú. ²³ Càité ichàbacatéwa càide iyúwaté áiba profeta itànàanáté Dios itàacái íiméerica: “Abraham yeebáidacaté Dios, ínáté mabáyawanáca Dios iicácani”, càì íimaca. Néese náimacaté Abraham ìwali Dios yàacawéerinácani, imànicáináté càide iyúwa Dios ichùullianáni.

²⁴ Iná píalíacuéwa cawinácaalí yeebáidéerica

Dios tàì íiméeri iyú imànicaténá càide iyúwa Dios ichùullianáni, yácata Dios iiquéerica mabáyawanéeri iyú, ìwalíise yái cayábéerica imànírica, cà mírita abéta ìwalíise yái yeebáidáanáca Dios. ²⁵ Càité nacái úara Rahab, cà míchúa israelita. Quéechatécáwa uimácaté asìanái yáapicha plata ìwalínápiná, quéwa uwènúadacaté úíwítáisewa Dios irípiná. Néese uyúudàacaté pucháiba wenàiwica israelitanái ibànuèyéicaté. Ubàaca nía nàuwidenái íichawa. Uyúudàaca nía nacái namusúacaténáwa áiba àyapulicubàa báawéeyéi wenàiwica íicha. Ináté mabáyawanáca Dios iicáca úa. ²⁶ Péemíacué comparación: Càide iyúwa wenàiwica iiná yéetáanáwa idécanámi iwàwa cáuri yàacawa íicha, càita nacái cawinácaalí íiméerica ìwaliwa yeebáidáanása Dios, quéwa càmita imàni cayábéeri áibanái irí, yá canéerica iwèni meedá yái itàacáica iyúwa chéecáisimi, càmicáiná yeebáida Dios báisíiri iyú.

3

La lengua

¹ Píacué nuénánái, iwàwacutácué càmita manùbéeyéi péená nabàlùadaca níawawa néewáidacaténá wenàiwica. Cayábacué nuénánái ipíchanácué Dios yùuwichàidaca píawa. Píalíacuéwa Dios yùuwichàidáanápiná wíawa manuísíwata áibanái íicha, wía yéewáidéeyéica wenàiwica, càmicaalí wàya machacàníiri iyú càide iyúwa Dios itàacái íimáaná. ² Madécaná yàawírí macáita wía watàaníca cà míiri máini cáalíacáiri iyú. Càulenáca wacùaca wanùmawa ipíchaná watàaníca báawéeri iyú. Cawinácaalí cà mírica

imàni ibáyawanáwa itàacái iyúwa, yá béerica íiwitáise, yáaliéri nacái icùaca yáawawa macái cáaliacáiri iyú, ipíchaná imànica ibáyawanáwa.

³ Péemiacué comparación: Wachanàidaca achúméeri freno caballo inùmalìculé yéewanápiná caballo imànica càide iyúwa wawàwáaná. Càita wáalimá wawènúadáidaca manuíri caballo.

⁴ Càita nacái nave manuínaméeyéi, lancha nacáiyéi yéeyécawa manuíri úni yáacubàa cáuli iyú. Ewita manuínaméeyécáaníta nía, éwita nacái cachàiníiri cáuli iwatàidacáaníta nía nacái, càicáaníta yái itéerica nave yáalimá iwènúadáidaca manuíri nave càide iyúwa iwàwáaná achúméeri téna nacáiri iyú.

⁵ Càita nacái ìyaca wanène; achúméeri wainá ìwalìséericani yái wanèneca, quéwa yáaliméeri imànica madécaná wawàsi, wáalimácáiná wamànica wanène iyúwa cayábéeri manuí, báawéeri nacái manuíta. Yái wàasu tàacáisi imusuéricawa wanùma irìcuíse càicanide iyúwa achúméerína quichái idàbacaalí yeemáca manuíri ànalìma. Càmicaalí áiba ichacàidani, yásì quichái yeemáca ànalìma macáita. Càita nacái wía, éwita achúmácaníta yái wanèneca, càicáaníta yáalimá imànica áibanái irí báawéeri manuísíwata, càmicaalí wacua watàacáíwa ipíchaná watàaníca báawéeri iyú.

⁶ Càica wàasu tàacáisi ìyacade iyúwa quichái wáalimácáiná wamànica máníi báawéeri áibanái irí watàacái iyúwa, madécaná íiwitáaná báawéeri. Yái tàacáisi báawéerica imusuéricawa wanùma irìcuíse, casacàaca imànica wáiwitáise macái. Satanás, yáara demonio íiwacalínaca, yácata náiwacalica macáita wenàiwicaca itàaníiyéica báawéeri iyú mamáalàacata. Watàanícaalí báawéeri iyú, yásì

watàacái báawéeri máiní báawaca imànica yàacawa macáita yái wamàníríca chái èeri irìcu, càmita nacái wáalimá wàyaca casímáiri iyú áibanái yáapicha. ⁷ Wíá èeri mìnánáica, wáalimá macàalunica wamànica madécaná íiwitáaná pìrái, cuwèesínái nacái, cuìpìranái nacái, àapínái nacái, áibanái cuwèesi nacái ìyéeyéica manuíri úni yáaculé. Yá wáalimá wéewáidaca nía namànicaténá càide iyúwa wawàwáaná. ⁸ Quéwa canácata wenàiwica idéeri macàalunica imànica inènewa icùanápináni ipíchaná itàaníca báawéeri iyú. Yái watàacái báawéerica càmita quirínama iwàwa iyamáacawa. Càicanide iyúwa àapi iculále inuérica wenàiwica, wáalimácáiná wàuwichàidaca áibanái wenàiwica báawanama watàanícaalí báawéeri iyú nàwali. ⁹ Máiní éeruíri wáiwitáise: Wàaca cayábéeri Wáaniri Dios iríwa wanène iyúwa. Néese wanène iyúwa nacái watàaníca báawéeri iyú áibanái wenàiwica ìwali, wacuísaca wáichawa nía nacái, níái wenàiwica Dios idàbéeyéica nàyacaténá càide iyúwa Dios inacáiyéi. ¹⁰ Abéerita wanùma irìcuíse imusúacawa cayábéeri tàacáisi Dios irí, báawéeri tàacáisi wenàiwicanái irí nacái. Píacué nuénánáica, càmita cayába wamàni càì. ¹¹ Péemlacué comparación: Canáca yéewaná ipisíiri úni imusúacawa dápu néenibàa yáapichéi úni cayábéerica. ¹² Càita nacái higuera yéetaná càmita yáalimá yàaca walí olivo iyacaná. Càmita yéewa uva yéetaná abéya nacáiri yàaca walí higo iyacaná. Càmita yéewa puìwéeri dápu yàaca walí cayábéeri úni wàiréeripiná. Càita nacái càmita wáalimá watàaníca báawéeri iyú báisícaalí cayábaca wáiwitáise wawàwalìcuísewa.

La verdadera sabiduría

13 Báisícaalícué cáalíacáica pía, cáiwitáise nacái càide iyúwa picàlidáanácúé piináwanáwa, néese pìyacué machacàníiri iyú càide iyúwa Dios iwàwáaná. Picácué nacái cáimacái piicáca piawawa áibanái ícha. Càita píalimácué píasáidaca cáalíacáicuéca pía báisíiri iyú.

14 Quéwa máinícaalícué báawaca piicáca áibanái nàasu cawèníiri ìwalíse, piwàwacaalícué nacái pichùulìaca áibanái canánama, iwàwacutácué càmìta piyúunáidaca cáalíacáica pía áibanái ícha, néese píasáidacuéca càmìtacué píalía báisíiri tàacáisi.

15 Pimànicaalícué càì, yásí wáalíacawa píiwitáise píiméericuéca ìwali cáalíacáicasani càmíirita yái náalíacáica Dios imàaquérica wenàiwica irí. Néese cué cháì èeri irìcuírìca meedá yái píiwitáise ca càide iyúwa èeri mìnánái ínáidáanáwa, Satanás ichùulíacáiná náiwitáise.

16 Ata alénácaalí nàyaca wenàiwica báawéeyéica iicáca áibanái nàasu cawèníiri ìwalíse, nía nacái iwàwéeyéica ichùulìaca áibanái canánama, yásí napéliaca níawáaca, namànica nacái macái íiwitáaná nabáyawanáwa.

17 Quéwa cawínácaalí idènièyéica yáalíacáíwa Dios néeséerica, yá wáalíacawa ráunamáita cawínácaalí nía, nàyacáiná machacàníiri iyú náiwitáise masaquèeri yáapichawa. Masacàacáiná náiwitáise, ínà yéewa nàyaca nacái matuíbanáiri iyú áibanái yáapicha. Càmíiyéi nacái calúa íiwitáise, yéemièyéica áibanái irí cáalíacáiri iyú. Naicáca áibanái ipualé, yá nayúudàaca catúulécanéeyéi. Cayábaca naicáca macái wenàiwica íiwitáaná abédanamata, natàanica machacàníiri iyú, càmìta nacái nachìwáida wenàiwica, néese namànica áibanái irí cayábéeri.

18 Wayúudàacaalí áibanái ìyáanápiná matuíbanáiri

iyú náapichawáaca, yásí wía nacái wàypiná matuíbanáiri iyú. Néese áibanái iicápiná càinácaalí wàyaca, yá nawàwapiná namànica cayábéeri nacái.

4

La amistad con el mundo

¹ Píacué judíoca, ¿cánacué pimàni ùwicái píipunitawáaca? ¿Cánacué nacái pipélia píapichawáaca? Nucàlidacué piríwani. Málnicué piwàwaca peedáca piríwa cawèníri wawàsi casímáicaténacué piwàwa, íná pipéliacuéca píapichawáaca. ² Piwàwacuéca peedáca piríwa cawèníri wawàsi, néese càmicáinacué pidé peedácani, yásí pinúacuéca wenàiwica peedácaténá yàasumi. Yá báawacuéca piicáca áibanái wenàiwica nàasu cawèníri ìwalíse, néese càmicáinacué píalimá peedáca piríwani, íná pimànicuéca ùwicái píipunitawáaca, pipélia nacái píapichawáaca peedácaténacué áibanái yàasu. Càmitacué pidé peedáca piríwani yáara piwàwéerica càmicáinacué pisutá Dios íchani. ³ Néese éwita pisutácaánitacué Dios íchani, càmitacué yàa piríni, báawacáinacué píiwitáise pisutáca Dios íchani, písímáidacaténacué píawawa meedá báawéeri iyú. ⁴ ¡Píacué wenàiwicaca iwènúadéeyéica íiwitáisewa Dios ícha! ¿Càmitasicué píalíawa pidécuéca piùwide pimànica Dios, cáininácáinacué piicáca èeri irìcuíyéi íiwitáise? Cawinácaalí iwàwéerica ìyaca càide iyúwa èeri irìcuíyéi íiwitáise ímáaná, idéca yùuwide imànica Dios. ⁵ Càmlírica caná iwèni yái tàacáisica áiba profeta itànèericaté Dios inùmaliçuíse. Imaca: “Máiní cáinináca Dios iicáca wía, íná càmita iwàwa wawènúadaca ícha

wáiwitáisewa ipíchaná cáinináca waicáca Dios íicha áiba”, íimaca. ⁶ Quéwa Dios iyúudàaca wía cachàiniwanái mamáalàacata imànicaténácué walí cayábéeri mawèníri iyú càide iyúwaté profeta itànàaná Dios itàacái bàaluité. Imacaté: “Dios yùuwideca imànica wenàiwica icàlidéeyéica iináwanáwa càmitasá nawàwacutá Dios, quéwa Dios imànica cayábéeri mawèníri iyú nalí cawinácaali yáaliyéicawa nawàwacutáca Dios iyúudàaca nía”, íimaca. ⁷ Iná pimàacacué Dios icùaca píiwitáise, pimànicaténácué càide iyúwa íimáaná. Pibàlùacuéwa tàì íiméeri iyú Satanás íipunita, picácué peebá irí, yásí ipiàcuécawa píicha. ⁸ Piwènúadacué píiwitáisewa Dios irípiná, yá iicácuéca pipualé imànicaténácué pirí cayábéeri mawèníri iyú. ¡Píacué cabáyawanéeyéica, pimàacacué píichawa yái báawéerica pimàníricuéca! ¡Masacàacué pimànica piwàwawa pibáyawaná íichawa, yái pínáidéericuécawa báawéeri iyú piwàwalicuísewa, píacué pucháibéeyéica íiwitáiseca! Càmitacué píalimá cáinináca piicáca Dios cáininácaalícué piicáca èeri irìcuíyéi íiwitáise càmlíyéica yáalía Dios ìwali. ⁹ ¡Píicháanícué ìwali yái báawéerica pimàníricuéca! ¡Picácué casíimáica piicáanica pibáyawaná ìwaliwa, néese píicháanícué ìwali! ¡Pimàacacué píichawa yái casíimáiná piwàwa pibáyawaná ìwaliwa, néese iwàwacutácué achúmaca piwàwa pibáyawaná ìwaliwa! ¹⁰ Picàlidacué píichawa yái báawéerica pimànírica Wáiwacali imàacacaténácué iwàwawa pibáyawaná íicha. Yásí imànicuéca pirí cayábéeri.

No juzgar al hermano

11 Píacué nuénánáica, picácué pitàani báawéeri iyú pìwaliwáaca. Pitàanícaalícué báawéeri iyú áiba wenàiwica ìwali, càita nacái báawacaalícué piicácani ìwalíise yái imànírica, càmítacué pimàni iyúwa Dios ichùullaná cáinináanápínácué piicáyacacawa. Càmitacué piicá Dios itàacái cáimiétaquéeri iyú, néese píasáidacuéca báawaca piicáca Dios itàacái càiride iyúwa wawàsi canéerica iwèni. Quéwa pimànicaalícué càì, yá píasáidacuéca piicáca píawawa càiride iyúwa cachàinírica Dios ícha, picàlidacáinácué càmítasa iwàwacutá pimànica càide iyúwa Dios itàacái ímáaná. 12 Iyaca abéerita Dios, yái imàaquéerica walí itàacáiwa. Piwàwalícué nacái yái Dios imàaquéerica walí itàacáiwa, yácata nacái yùuwichàidéeripínáca báawéeyéi wenàiwica, iwasèeripíná nacái áibanái wenàiwica Dios yàasu yùuwichàacáisi ícha. Iná canáca yéewanácué pitàaníca báawéeri iyú áiba wenàiwica ìwali, abéericáináta Diosquéi yáaliéricawa wenàiwica íiwitáise.

Inseguridad del día de mañana

13 Siùcade péemìacué cayába píacué icàlidéeyéica càì: “Siùcade wàacawa áiba yàcalé irìculé, táwicha nacái. Yá wayamáapínáca néesibáa abéeri camuí. Yá wamànipíná wàasu wawàsiwa weedácaténá walíwa plata mamáalàacata”, càicué píimaca. 14 ¡Picácué càì píimaca, càmíicáinácué píalíawa càinápínácaalí píchàbáanápínáwa táwicha èeri! Canácata wéená iyéeri càiripínáta cháì èeri irìcu. Càide iyúwa waicácaalí samànéeri achúmasíwata, néese yáta canácani, càita nacái wàyaca cháì achúma èerínata. Càmita wáalíawa càicaalínápíná wéetáwa.

¹⁵ Iwàwacutácué càì píimaca: “Wáiwacali iwàwacaalí wamànica càì, yásí wàyaca néenibàawa, wamànica nacái wawàsi”, càicué iwàwacutá píimaca. ¹⁶ Quéwa máinícué piwàwaca pitàaníca canùmaséeri iyú, cachàinícaínácué piicáca píawawa. Báawaca meedá Dios iicáca yái cáimacáinácuéca piicáca píawawa. ¹⁷ Cawinácaalí yáaliérica càinácaalí iwàwacutáaná imànica cayábéeri, néese càmicaalí imàni càì, yá imànica ìyaca ibáyawanáwa.

5

Advertencias a los ricos

¹ ¡Péemíacué cayábani, píacué judío càasuíyéica cà míiyéica yeebáida Dios itàacái! ¡Pícháanícué, péemíanicawa nacái ìwali yái báawéeri yùuwichàacáisi yàanèeripinácuécawa pìwali! ² Yá báawapinácuéca píichani macáita pìasu cawènírica. Cuwée iyáapinácuéca píicha pibàle cayábéerica. ³ Yá cayàmipinácuéca píichani macáita yái pìasu oroca, plata nacái. Cayàmicaalípinácué píichani, yásí macáita náalíacuéca piináwaná ìwaliwa càmitacué piyúudàa catúulécanéeyéi pìasu plata iyúwa, yái plata cáininéericuécawa piicáca. Yácué pìasu cawèníiri imáalàapinácuécawa píicha, néese piùwìchàapinácuécawa cáiwíiri iyú. Pidécuéca pìwacáidaca madécaná cawèníiri pìasupináwa malééná èeri ipíchawáise èeri imáalàacawa. ⁴ Pìasu plata yáasáidapiná cabáyawanácuéca píawa, yái plata cà míiricuéca pìa wenàiwica irí íibaidéeyéicatécué pìrí needácaténácué pìrí pibànacale ìyacaná. Yái Wáiwacali cachàinírica náicha canánama, ichùulíerica nacái chènuníiséeyéi úwi, idéca yéemíaca catúulécanéeyéi íicháaníca irí, níái

libaidéeyéicuéca pirí, nacháawàanáciué piináwaná ìwali, yá Wáiwacali yùuwichàidapináciué píawa. ⁵ Chái èeri irìcu pìyacuéca cayábéeri iyú, càasuíri iyú nacái. Pidèniacuéca macáita yái piwàwéerica casíimáicaténáciué piwàwa. Pidécuéca piyáaca cadénama, yá walíibàacuéca pía càide iyúwa pìrái walíibèeyéi nawalíibàidéeyéica cayábéeri yàacàsi iyú ipíchawáise nanúaca nía. ¡Yá máinícué mawiénica píasu èeri Dios yùuwichàidacatáipináciué píawa càide iyúwa natécaalí pìrái nanúacaténá nía! ⁶ Picàlidacuéca pichìwawa picháawàacaténá mabáyawanéeyéi iináwaná ìwali, néese pinúacuéca nía, éwita càmicáanítacué napélia pía.

La paciencia y la oración

⁷ Quéwa, píacué nuénánáica yeebáidéeyéica Wáiwacali itàacái, pìideniáciué piùwichàanáwa mamáalàacata matuíbanáiri iyú àta Wáiwacali yàanàacataléta. Péemiáciué comparación: Yái ibànéerica ibànacalewa iwàwacutá icùaca mamáalàacata matuíbanáiri iyú àta idàbacataléta unía yúuwàacawa. Néese iwàwacutá icùaca quiríta àta unía imáalàacatalétawa àniwa yeedácaténá bànacalé iyacaná. ⁸ Càita nacái picùacué mamáalàacata matuíbanáiri iyú, peebáidacué tàì íméeri iyú nacái mawiénicáiná Wáiwacali yéenáiwana yàanàanápíná.

⁹ Píacué nuénánáica, picáciué pitàaní piríwáaca lúasi iyú, ipíchaná Dios yùuwichàidacuéca píawa. Yá mawiénica Dios yàasu èeri yùuwichàidáanápíná wenàiwica, càide iyúwa wenàiwica ibàlùacaalíwa capìi inùmalìcu ipíchawáise iwàlùacawa. ¹⁰ Píacué nuénánáica, iwàwacutáciué pìyaca càide iyúwa

profetanái icàlidéeyéicaté tàacáisi Wacuèriná Dios inùmalìcuise. Yáté nàuwichàacawa Dios irípiná neebáidacáináté itàacái, quéwa nàidenìacaté nàuwichàanáwa mamáalàacata matuíbanáiri iyú. ¹¹Wáaliacawa casímáica nía siúcáisede bàaluitécáiná nàidenìaca nàuwichàanáwa matuíbanáiri iyú Dios irípiná. Píaliacuécawa Job iináwaná ìwali. Satanás yáalimáidacaté iicáwani cachàiníiri iyú. Ewitaté Job yùuwichàacáanítawa manuísíwata, càicáaníta ìidenìacaté yùuwichàanáwa mamáalàacata; càmítaté iwènúada íiwitáisewa Dios íicha. Píaliacué nacáíwa idecanáamité Job yùuwichàacawa manuísíwata, néeseté Wacuèriná Dios imànicaté irí cayábéeri manuísíwata, máinícáiná Dios iicáca wapualé, catúulécaná nacáí iicáca wía.

¹² Quéwa péemiacué cayábani nuénánái yái tàacáisi máinírica cachàini: Picácué píima “Báisi báisísíwata, Dios yáliéricawa”, picácué càì píima. Picácué nacái càì píima capìraléeri cáli íipidená ìwali, cáli íipidená ìwali nacái, càinácaalí áiba wawàsi íipidená ìwali nacái. Píimacaalícué “Báisíta”, iwàwacutácué báisírica pitàacáica. Píimacaalícué “Càmita”, iwàwacutácué báisírica pitàacáica. Picácué píima: “Báisi báisísíwata, Dios yáliéricawa”, ipíchanácué Dios yùuwichàidaca píawa.

¹³ Aibanáicaalí péenácué yùuwichàacawa, iwàwacutá nasutáca níawawa Dios íicha. Aibanáicaalí casímái iwàwa, iwàwacutá nacántàaca casímáiri iyú Dios irí nàacaténá irí cayábéeri. ¹⁴Aibacaalí cáuláica, iwàwacutá imáidaca ancianonái, níara icuèyéica wenàiwica yeebáidéeyéica Jesucristo itàacái. Iwàwacutá imáidaca nía nasutácaténá irí Dios, napusúacaténá

nacái séenási ipùdàlicu idècunitàacá nasutáca irí
 Dios Wáiwacali ípidená ìwali. ¹⁵ Yá manuícáalí
 ancianonái íináidaca iwàwawa Dios ìwali
 ichùnìanápíná cáuláiquéeri, náaliacáináwa Wáiwacali
 iwàwaca ichùnìaca cáuláiquéeri, yásí ichùnìacawa yái
 cáuláiquéerica, yá Wáiwacali yeedápináca íchani, yái
 uláicáica. Cáuláiquéeri imànicaalíté ibáyawanáwa,
 yásí Wáiwacali imàacaca iwàwawa ibáyawaná
 ícha. ¹⁶ Iná picàlidacué píchawa yái báawéerica
 pimàníricuéca píríwáaca, pisutáyacacuéwa
 píchawáaca pimàacáanápínácué piwàwawa ícha yái
 pibáyawanácuéca. Néese pisutácué pìwaliwáaca Dios
 ícha ichùnìanápínácué pía. Cayábacaalí wáiwitáise
 Dios iicápiná, wàyacaalí nacái machacànìiri
 iyú, néese wasutácaalí wíawawa Dios ícha, yásí
 Dios imànicué walí cayábéeri manuísíwata.
¹⁷ Piwàwalicué càinácaalíté iyáaná Dios yàasu
 profeta ípidenéericaté Elías. Yácata abéeri asiali
 wanacáiri, quéwa Elías isutácaté Dios manuísíwata
 ipíchanáté unía yúuwàacawa, yéewacaténáté
 báawéeyéi wenàiwica nàuwichàacawa nabáyawaná
 ichùuliacawa. Yá máisiba camuí y medio canácaté
 unía; Dios imànicaté càide iyúwa Elías isutáaná
 ícha. ¹⁸ Néese Elías isutácaté Dios ícha àniwa
 unía yúuwàacaténáwa àniwa, yá yèepùaca unía
 yúuwàacawa àniwa cáli ìwali, yèepùa bànacalé yàaca
 iyacanáwa.

¹⁹ Píacué nuénánáica, áiba péenácué iwènúadacaalí
 íiwitáisewa Dios itàacái ícha, néese piyúudàacaalícué
 iwènúadaca íiwitáisewa Dios irípiná àniwa, yá
 pimànicuéca piacawa cayábéeri manuísíwata.
²⁰ Péemíacué cayábani, cawinácaalí iwènúadéerica
 áiba wenàiwica ibáyawaná íchawa, idéca icùaca

cabáyawanéeri ipíchaná yéetácawa méetàuculé Dios
íicha càiripináta. Yá nacái Dios imàacapiná iwàwawa
ibáyawaná manuíri íicha.

El Nuevo Testamento de nuestro Señor Jesucristo en el idioma piapoco

New Testament in Piapoco

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Piapoco

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Piapoco

pio

Colombia

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Piapoco

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

15b1335d-e064-57a2-9f7f-a5383125b741